

RIKSADVOKATEN

Statens Vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142
0033 Oslo

REF.:

VÅR REF.:
Ra 10-248 HSt/abs
541.1

DATO:
17.08.10

HØRING OM FORSLAG OM BRUK AV ALKOLÅS SOM ALTERNATIV TIL TAP AV FØRERETT VED KJØRING MED PROMILLE

Det vises til brev av 3. mai 2010 med rapport fra en arbeidsgruppe som har foreslått alkohol som alternativ til tap av førerett ved kjøring med promille, med høringsfrist 6. september 2010.

En har merket seg at arbeidsgruppen foreslår at det innføres et alkoholprogram som et pilotprosjekt som et tilbud til personer som skal ilegges en strafferettslig reaksjon for promillekjøring. Vedkommende kan velge mellom tap av førerett eller å delta i alkoholprogrammet, som gir mulighet til å kjøre bil med alkohol så lenge tapet av føreretten er fastsatt, og i minst ett år. Gruppen har foreslått at promillekjøreren selv må sørge for å få installert alkoholen i det kjøretøyet vedkommende skal bruke i tapstiden, og bære kostnadene dette medfører. Disse er stipulert til i underkant av ca kr. 18 000 per år, samt en oppstartsavgift på ca kr. 4 000, jf. rapporten side 38.

Forslaget om å etablere et pilotprosjekt er begrenset til to fylker. Riksadvokaten har prinsipielle innvendinger mot forslaget, som vil kunne bane veien for innføring av et system der reaksjonen på en av de mest risikable trafikkatferder, kjøring i alkoholpåvirket tilstand, unntas fra det som for de fleste trafikanter oppleves som mest inngripende, nemlig tap av førerett, for lovovertridere som har tilstrekkelig økonomi. Samtidig opprettholdes reaksjonen tap av førerett for overtredelser av til dels mindre alvorlige trafikkovertridelser.

Det er påtalemyndighetens erfaring at tap av førerett oppleves av svært mange trafikanter som en mer tyngende reaksjon fra samfunnets side enn selve straffereaksjonen for brudd på vegtrafikkloven. Som det fremgår av arbeidsgruppens rapport regnes kjøring med alkohol i blodet som den enkeltfaktor som øker risikoen for trafikkulykker mest. Tap av førerett anvendes også for kjøring med åpenbart lavere risiko for ulykker, for eksempel ved gjentatt prikkbelastning og ved enkelte fartsovertredelser. Det vil utfordre tilliten til rettsapparatet at bilførere som har påført medtrafikanter størst risiko for dødsulykker og alvorlige skader på person skal få anledning til å fortsette å kjøre – riktignok med alkohol – mens tap av førerett fortsatt skal være den ubønnhørlige følge av det som oppfattes som mindre alvorlige trafikkforseelser. Promillekjøreren skal kunne fortsette som sjåfør, mens den som edru har

trukket for hardt på gasspedalen kanskje må søke å finne seg et annet yrke fordi vedkommende mister føreretten.

Videre utfordres opplevelsen av rettferdighet i rettssystemet ved at deltakelse i alkoholprogrammet avhenger av den enkelte promilledømtes økonomi. I en toårsperiode vil det, etter det opplyste, kunne beløpe seg til ca kr. 40 000, hvilket utvilsomt innebærer at det er flere grupper som ikke gis mulighet til å delta. Eksempler her er ungdom under utdanning, arbeidsledige, trygdede og andre med svak økonomi. I så måte innebærer forslaget ulikebehandling mellom personer dømt for samme lovovertrødelse. Karikert gir dette seg utslag i at direktøren ikke blir fratatt muligheten til å kjøre firmabilen mens ferievikaren må se langt etter samme mulighet.

Den forskjellsbehandling som forslaget vil innebære, både mellom promilledømte og personer som taper føreretten pga. andre vegtrafikkovertrødelse, og mellom personer som dømmes for samme lovovertrødelse, gjør at riksadvokaten går imot det foreslåtte pilotprosjektet, og de forslag til lovendringer som muliggjør alkoholprogram som et alternativ til tap av førerett (endringer i vegtrafikkloven § 33 nr. 3, ny § 33a, straffeloven § 53 nr. 6 og straffegjennomføringsloven § 48).

Riksadvokaten er naturligvis ikke fremmed for at alkohol kan være et av flere virkemidler for å redusere promillekjøring også i Norge, jf. fremstillingen i arbeidsgruppens rapport om den internasjonale utviklingen. Eksempler nevnt i rapporten er installering av alkohol i kjøretøyer beregnet til offentlig transport. En ordning der personer dømt for promillekjøring, formentlig over en nærmere angitt promille, eller gjentatt promillekjøring ikke får føreretten tilbake etter tapstiden før vedkommende har vært gjennom et alkoholprogram bør også kunne vurderes. Ved en slik ordning unngår en den umiddelbare forskjellsbehandling etter overtrødelsen, jf. bemerkningene foran. At den enkelte selv må dekke utgiftene til deltakelse i programmet for å kvalifisere til den tillit det representerer å få kjøre bil (eventuelt få kjøre bil tidligere) innebærer ikke den samme utfordring for prinsippet om likhet for loven som arbeidsgruppens forslag, idet de umiddelbare konsekvenser av lovovertrødelsen vil være lik for alle. Trolig vil hensiktsmessigheten ved et slikt program være størst dersom det gjøres gjeldende for personer som kan identifisere å ha et alkoholproblem.

Denne høringsuttalelsen oversendes også elektronisk.

Tor-Aksel Busch

Harald Strand
førstestatsadvokat